

NOVA DISPOSICIÓ

DE LA NANSA MEMORABLE DE WRISBERG

per
GIL VERNET

Les relacions que presenta el neumogàstric amb el plexe solar mereixen ésser estudiades amb detenció, ja que els llibres clàssics consagren un error, posat ja en evidència per Laignel-Lavastine i que nosaltres havem pogut comprovar, junt amb nous detalls que vénen a completar les observacions del dit autor.

Segons els clàssics, el neumogàstric esquerre acaba en la cara anterior de l'estómac i envia fibres al fetge seguint la vena porta o entremig de les dues fulles de l'epipló gastrohepàtic.

Quant al neumogàstric posterior, així anomenat perquè ocupa la cara posterior de l'esòfag i del càrdias, dóna nombrosos ramells terminals a la cara posterior de l'estómac, al plexe solar, i acaba, en gran part, en l'angle intern del gangli *semilunar* dret. Si es té en compte la forma d'aquest gangli i la fi, en les seves extremitats, de l'esplàncnic major per fora i del neumogàstric per dins, es comprèn la denominació de *nansa memorable de Wrisberg* amb què és coneguda per tots els anatòmics.

Que la nansa memorable de Wrisberg existeix, és un fet evident. Doncs bé: existeix solament en el cantó dret, com afirmen tots els autors? De primer antuvi crida l'atenció que una formació anatòmica com el plexe solar, que és impar, central i simètrica en tots els seus components, deixi de ser-ho pel que respecta a la nansa memorable de Wrisberg. Si passem mentalment revista als orgues que integren l'economia humana, veurem que tots ells pertanyen a una d'aquestes dues categories: o són orgues parells laterals asimètrics en sí i simètrics amb el del cantó oposat, o bé són imparells centrals i simètrics. Encara que aparentment existeixin moltes excepcions, quan s'estudia el desenrotllament embriològic es veu el perquè d'aquesta aparent contradicció.

Com diu Sabatine, tots els orgues, no sols de l'home, sinó dels vertebrats en general, són dobles en llur origen, havent-se de considerar cada individu com dos éssers iguals sotmesos a una vida conjugada.

Partint d'aquest principi, a priori ha de sospitar-se l'existència de dos nanses memorables de Wrisberg, dreta i esquerra.

Laignel-Lavastine, en una documentada monografia, *Recherches sur le plexus solaire*, crida l'atenció sobre aquest punt i manifesta haver trobat vuit vegades, en deu disseccions, la disposició següent:

«El nervi neumogàstric dret, a 3 ó 4 centímetres del tronc celíac, en el veïnat de la coronària estomàquica, es divideix en tres ramells:

1.er Un mitjà, que baixa més avall del tronc celíac i es perd en el plexe mesentèric superior.

2.ª Un lateral dret, que acaba en l'extremitat interna del gangli semilunar dret, contribuint a formar la nansa de Wrisberg.

3.er Un lateral esquerre, que es dirigeix al gangli

semilunar esquerre i contribueix a formar, amb el gran esplàncnic esquerre i el gangli semilunar esquerre, la nansa vago-simpàtica esquerra simètrica de la nansa de Wrisberg.

En les nostres disseccions realitzades en fetus i individus de totes edats, havem trobat el final del vague tal com el descriu Laignael-Lavastine amb la única diferència que el ramell destinat a l'artèria mesentèrica superior no havem pogut trobar-lo. Les fibres mitjanes acaben en les formacions nervioses que rodegen el tronc celíac, sense que sigui possible afirmar vers quin plexe perifèric es dirigeixen.

Però, perquè quedi ben demostrada la simetria bilateral, és necessari explicar l'aparent contradicció que sigui un sol neumogàstric el que acabi en els dos ganglis semilunars. Laignael-Lavastine qui ha estudiat el neumogàstric del gos i del cavall, ho explica dient que el neumogàstric posterior resulta de la fusió dels ramells posteriors de bifurcació dels neumogàstrics dret i esquerre.

L'esmentat autor diu que ha trobat una vegada, en l'home, una disposició semblant a la del gos i del cavall, o sia que el neumogàstric posterior no representa solament el dret, sinó la fusió d'aquest amb fibres procedents de l'esquerre.

L'adjunt esquema dóna idea d'aquesta disposició:

Puc afegir que aquesta és una disposició constant en l'home.

En el fetus es veu claríssimament: el neumogàstric esquerre, immediatament a sota del plexe pulmonar, dóna 2 o 3 ramells que es dirigeixen vers el neumogàstric posterior.

D'aquest fet se'n dedueix que el neumogàstric posterior conté fibres dels dos cantons, i és natural suposar que, en bifurcar-se per anar a acabar en els dos grups ganglionars dret i esquerre, vagin al costat dret les fibres del

vague dret, i al costat esquerre les fibres del vague esquerre, quedant, així, perfectament establerta la simetria del sistema vago-simpàtic abdominal, seguint el pla general dels vertebrats.

Departament d'Anatomia. Facultat de Medicina. Barcelona.